

Jezičniki navadni niso priljubljeni svetu; oni navadno dokaj kvasijo, a vendar malo povedó. Vsa druga je, kakor so „Novice“ že večkrat priliko imele povedati, z Marnovim „Jezičnikom“, ki malo govóri, pa veliko uči o slovenskem našem jeziku. Študije profesorjeve bodo vsacemu izobraženemu Slovencu tudi jako zanimivo gradivo za lastne mu študije našega prekrasnega jezika. Kaj bode čitatelj „Jezičnikov“ našel v tej novi knjigi, naznanja jim pisatelj sam tako-le:

„Da bi sebi, učencem in sploh rojakom svojim pojasnoval kolikor že razne knjižne oblike slovenske, sem l. 1863. v „Učiteljskem Tovaršu“ spisovati jel pomenke ali razgovore o slovenskem pisanji, ter dajati jih v „Jezičniku“ posebej na svetlo. Kakor tvarina, tako se je spreminjal tudi „Jezičnik“; boril in prepiral se je z jezikom brez jeze o marsikterih književnih oblikah, pomenljivih besedah, občnih in posebnih imenih, pa tudi o drugih rečeh slovenskih in slovanskih. Kazal je zlasti, kako naj se množi in olikuje novoslovenščina. Prva in prava hčerka veličestne staroslovenščine ima prva, je dejal, pravico do premoženja svoje matere. To premoženje pa se hrani nekako v veljavni knjigi „Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum“, ktero je l. 1862—1865 na svetlo dal prvi staroslovenski jezikoslov Fr. Miklosich. Po tem slovstvenem hramu je rad stikal „Jezičnik“. Res da so v njem besede, ki so popolnoma ostarele ali celó zamrle; pa so tudi take, ki se dajo še oživiti in pomladiti, krepke v koreninah, lepe po končnicah, temne nekoliko ali malo navadne, ki se pa dajo pojasniti ter pripraviti spet v občno književno rabo. Koliko pridobi po tem jezik naš slovenski! Ker se pa ta staroslovenski slovar nahaja le v malokterih rokah, toraj sem leta 1868. jel kar po njem popisovati besede, kakor so se jih poprijemale mi oči, razun tistih, ki so dokaj razložene že v prejšnjih letnikih. Prav bi bilo, ko bi bil koj popustil obliko po razgovorih; pa — bodi si oblika ktera koli, da ima le novi „Jezičnik“ mnogo v sebi, morebiti več, kakor bi si človek mislil na prvi pogled! Ravnal sem se v pisavi največ po virih; toraj se kaže tù in tam nekaka razlika. Znamnjal sem staroslovenske pismena sprvenja po svoje; v teh treh letnikih pa, ki se nahajajo sedaj v enem zvezku, po načinu Miklosičevem, po katerem pisme e beri kakor en, a kakor on, i na kratko kakor v besedi sit, ü kakor v besedi kes, ê kakor naš e v besedah vest, lep, y skoro tako kakor nemški ü ali česki y. Nekatere besedne kratice so razjasnjene na koncu. Čim dalje sem prebiral in preiskaval po omenjenem staroslovenskem hramu, tem bolje sem spoznaval, koliki zaklad tiči v njem, kako olikan in bogat je jezik slovenski, in kako zeló se pregrešajo oni, kateri mu očitajo, da je še neolikan in siromak! Je neolikan je in siromak — v njihovih glavah, da ne rečem — buticah! Vi pa, mladi učenci in blagi rojaki moji! radi berite in preiskujte stare njegove spominke, pridno prebirajte mlado slovstvo njegovo ter vadite se marljivo jezika slovenskega, in

Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel,
Pričal vašo modrost na desno, na levo narodom!“

Mnogovrstne novice.

* *Bismark in Avstrija.* Časnik, nekako vladni, „Bohemia“ pripoveduje, da je Bismark v Versailu rekel: „predruženje Nemčije naj ne briga Avstrije nič; grof Beust naj skrbi raji za to, da se Avstrija predružači“. — O alianciji Nemčije in Avstrije je Bismark rekel: „Nemčija ne more Avstrije drugače imeti kakor za tujo deželo“. — Mož je oboje dobro povedal.

* *Stare desetice ali sreberne šestice* od leta 1848. in

1849. se na Ogerskem jemljejo po 8 krajc. Ogerske kupčijske zbornice namreč so pritiskovale na ogersko ministerstvo tako, da je sklenilo, naj se te sreberne šestice jemljejo po 8 krajc. — Ker pa se v našem delu cesarstva dozdej jemljejo le po okoli 6 krajc., tedaj bo treba, da o tej reči naše ministerstvo kaj stori, da se ne bode spet reklo, da se Ogrom drugač hruške pekó kakor nam. Čedalje bolj se kaže, da bi bila res velika sreča za Avstrijo, ako bi bil Beust ostal zunaj pri Saksoncih, in bi nam ne bil vrinil nesrečnega dvilizma. Zdaj še v šestih to čutimo! — Ravno kar beremo, da se tudi pri naših državnih kasah jemljejo te šestice po 8 krajc.

Slovenske pesni.

Za mile vem glasove,
Ki solze nam budé;
Mi ljube očetnjave
So pesni prelepé.

Ko toži in žaluje
Glasov prečisti vir,
Ljubezen ga sestavlja
Hlepenje in nemir.

Zakaj premaga žalost
Nam dušo vsaki čas,
Ko čujemo priprosti
A vendar sladki glas? — —

Prebival rajski angelj
Na zemlji je nekdej,
A domoželjno mislil
Na nébo le nazaj;

In svoje je izrekel
V teh pesmicah gorjé,
Zotoraj jih odmeva
Otožno zdaj srcé.

Lujiza Pesjak-ova.

Dopisi.

Iz Trsta 26. nov. (*Deputacija tržaških okoličanov*) je iz Beča došla z važnim sporočilom, da je ministerstvo njene prošnje za pravične spoznalo in jim zagotovilo, da jih bode na vso moč podpiralo, da se gotovo rešijo ugodno. Okoličani so se zbrali v nedeljo 20. dne t. m. v dvoranah Rojanske čitalnice, da izvedó to sporočilo deputacije, ktero so s srčnimi živio-klici sprejeli. — Čujte, bralci, zdaj še nekaj družega. Precej v prvi seji mestnega zbora se oglasi dr. Pičiola in pravi, da so okoličani imeli prav, da so se potegnili za pravice svoje, in predlaga nadalje, naj magistrat povrne okoličanom 350 gold. za stroške, ki jih je deputacija imela na potovanji v Beč. Čudna prikazen je to! Pred, ko je izvedel magistrat, da deputacija gré v Beč, ni hotel dati odločenih 150 forintov — zdaj pa, ker si misli s tako radodarnostjo pri okoličanih kupiti popularnosti, zdaj jim „premilostljivo“ hoče vsuti 350 for.! Okoličani pa, nepremakljivi kot kraške stene, ne marajo prijaznosti z denarjem kupljene; oni bojo delali na svojo roko, ker so po obilih skušnjah do dobrega prepričani, da s tem magistratom ne morejo skupno postopati na svojo korist. Prav zoperne so naše razmere. Če lahon kriči „Garibaldi a Roma“, se za to ne briga nobena policija, — če pa okoličan zagovarja postop ruske vlade o pariški pogodbi, že ga z odpadelcem Avstrije pitajo! Se vé, da se mi za to malo brigamo; pošteno koračimo z velikim korakom k svobodi, dokler je ne dosežemo. — V tukajšnjih laških krogih je „severni stric“

velik hrup včini, ko se je ganil v spanji; kaj še le bode, če se popolnoma izbudi! — Izvedel sem iz gotovega vira, da je došel ukaz od ministerstva, naj se na tukajšnji dogani pregledajo vse skrinje in bale, ktere iz Trsta po morji v Dalmacijo ali kam drugam po morji odjadrajo. Za tem grmom ne tiči več zajec nego kak medved!

Okoličan.

Iz Trsta. (Vabilo na naročbo.) Komur so znane razmere Slovencev bivajočih v Trstu in tržaški okolici, in komur je mar za razvoj in napredek slovenskega naroda, mora živo čutiti, da je slovenski časopis v najvažnejšem mestu slovenskega Primorja neobhodno potreben. Na občno zahtevanje tržaških rodoljubov začne toraj v Trstu pod mojim vredovanjem ob novem letu „Primorec“ zopet v poprejšnji obliki izhajati dvakrat na mesec, in sicer vsako prvo in tretjo nedeljo. „Primorec“ hoče ostati v političnem obziru zvest starim svojim načelom, ter krepko in neustrašljivo boriti se za naše svete pravice. Premnogo skušnje nas učé, kako malo je državnim oblastnijam mar za opravičene tirjatve Slovencev. Želeli smo, na primer, osnovati v Trstu delalsko društvo, naša želja bila je zavržena; prosili smo dovoljenja za osnivanje telovadnega društva, tudi ta prošnja ni našla pri državnih močnikih milosti. Slovenec, plačuj davke in klanjaj se svojim gosposkam! to je vse, kar ima za nas državni zakonik; treba je toraj, ako hočemo zavživati z našimi državljanji v enaki meri državljske pravice, stopiti pogumno na bojišče. Morali bomo sicer še dolgo boriti se, vendar zdvorniti ne smemo: borili se bomo za pravico in zmaga bo naša! Z veseljem moram omeniti, da sem pridobil za „Primorca“ izvrstne moči, ki ga bodo duševno podpirale, želeti je samo, da mu tudi v materialnem obziru vsaj toliko podpore priteče, da bodo se stroški poplačevali. „Primorec“ veljá: za celo leto 2 gold. 50 kr., za pol leta 1 gold. 30 kr., za četrto leta 70 kr. Uljudno se tedaj obračam na vse rodoljube, da moje podvzetje podpirajo z obilimi naročili. Naročnina naj se blagovoli poslati pod naslovom: „Vekoslav Raič posto restante v Trstu“.

Odgovorni vrednik in izdajatelj:

Vekoslav Raič,

nadzornik zavarovalnice „Viktoria“.

Iz sv. Mihela na Dol. — (Zagraški župan Janez Kuhelj) je bil od Njegovega Veličanstva poslavljen s srebernim križem s krono za mnogotere in mnogoletne zasluge svoje. Ta vrli rodoljub je še čvrst mož, čeravno šteje že 75 let svoje starosti in že čez 50 let županuje v zagraški fari. Lahko rečem, kdor ga pozná, ga tudi spoštuje. C. k. okrajni glavar novomeški gosp. J. Ekel mu je 8. dne t. m. v Žužemberku križec slovesno na prsa pripel v zalo okinčani sobi žužemberškega c. kr. predstojnika vpričo vseh županov, občinskih svetovalcev in odbornikov iz bližnjih krajev, žlahte, prijatlov, znancev in velike množice tudi družih ljudi. Res! ginljiva je bila slovesnost. Popoldne je bil vesel obed pri gosp. Vehovcu, županu žužemberškem, pri katerem je napitnica sledila napitnici in smo vsi, kakor Slovenec pravi, bili prav „židane volje“. Bog daj, da mnogo zasluženi Janez Kuhelj županuje še mnogo mnogo let!

Iz Kamnika. (Čitalnica naša) je 20. dne t. m. z veliko pohvalo predstavljala Vilharjevo igro „Jamsko Ivanko“. Ne bom se spuščal v nadrobni popis, kdo je boljši mimo družega igral; z radostnim srcem Vam zakličem vsem: slava! Le tako naprej, vrli domorodci in domorodkinje, na dramatičnem polji in naša čitalnica bode čedalje bolj se ponašala z Vami. „Jamska Ivanka“ v lepem, pobožnem, vitežkem duhu pisana, in z mnogimi milimi pesmami zabeljena igra je občinstvu tako

globoko v srce segla, da so mnogi željo izrekli, naj bi se kmalu ponovila. Sosebno se nam je dopadla obleka igralcev, ktera je bila na tanko, kakor igra zahteva, iz 12. stoletja kaj okusno povzeta. Res, da čitalnico ta naprava precej stane, al enkrat se še vstopnina naredí, pa je obleka plačana. Ugani, kdor more, kako da se je moglo od neke strani tej napravi tako grozovito nasprotovati! Tudi na muzičnem polji čitalnica naša po godbi svoji lepo napreduje; oskrbuje kolikor more, čedalje več muzikalnega orodja, kajti pošten gospodar mora vedno gledati na svoje dohodke, in še le po teh sme meriti stroške, in to je tudi naši čitalnici vedno vodilo. Pravo!

Iz Idrije. — Kakor so druga mesta na Kranjskem, posebno pa Ljubljana, svojo milosrčnost do revnih ljudskih stanov, zlasti do uboge šolske mladine s tem očitno pokazala, da so razna društva napravila veselice in predstave, katerih čisti dohodek je bil odmenjen v podporo ubogim, tako se je tudi pri nas oživila enaka blaga misel. Diletantje bodo namreč 3. dan decembra v rudarskem gledališči na korist ubogi šolski mladini naši, da se jej za dobljeni denar kupijo razna šolska orodja, igrali šaloigro „Dobro jutro“ in nemško „Im Vorzimmer“. Pred igrama govori prolog mlada deklica. K tej predstavi se uljudno vabi sl. občinstvo, ki najbi ne zamudilo skazati usmiljenosti do revne šolske mladine, ktera s svojimi starši vred bode hvaležna za vsaki darek.

Iz Postojne. (Zahvala.) Zopet nam je pomočni odbor v Trstu za naše pogorelce poslal znameniti znesek od 536 gold. dobrovoljnih darov. Dobrotniki ti so: čestita kupčijska zbornica v Trstu 300 gold., gospodje Reyer & Schlick 100 gold., Janez Scaramanga 50 gld., Toman in društvo 25 gold., Matija Maver 10 gold., Alojzi Buchreiner 10 gold., Bratje Valluschnig 10 gld., G. Rustia 5 gold., J. C. Zalokar 5 gold., Anton Hodnik 4 gold., Bogomir Polak 3 gold., Jože Leban 3 gld., Martin Vadnjak 2 gold., A. Petrovič 2 gold., bratje Chiesa 2 gold., Štefan Jurisovič 1 gold., Matija Oven 1 gold., L. Papa 1 gold., Lazarič 1 gold., Janez Veber 1 gold. Podpisana županija izrekuje v svojem in v imenu revežev slavnemu pomočnemu odboru in vsem dobitnikom za zdatno pomoč očitno srčno zahvalo.

Županija v Postojni 26. novembra.

A. Lavrenčič.

Iz Ljubljane. Na novo in bujno oživljena misel naravskega zedinjenja vseh avstrijskih jugoslovenskih plemen tudi v političnem smislu na korist dinastije, cesarstva in narodov je prešinila vsa rodoljubna srca in napolnuje jih najlepša nada, da se bode vkljub vsem oviram tudi vresničila. Ne samo slovensko časnikarstvo razpravlja to prevažno vprašanje s tisto resnobo in odvažnostjo, ktero zaslučuje, ampak tudi mnenja vseh drugih izobrazjenih rodoljubov se po vse ujemajo s to mislijo in tudi časniki naših slavenskih bratov na jugu pazljivo in na tanko popisujejo naše midsobne razmere. V Sisku izlazeči „Zatočnik“, organ neodvisne narodne hrvatske stranke, prinaša v vsakem listu prekrasne razprave o tem predmetu in ker „Novice“ ne morejo svojim bralcem prinašati vseh obširnih člankov, priporočujejo „Zatočnika“ vsem, ker je ta list sploh v lahko umljivem jeziku pisan. — Za danes še le omenimo to, da tudi bratje Dalmatinci v svojem „Narodnem listu“ enake nazore razvijajo in ker se dandanašnji zgodovina narodov kaj hitro vrši, je nada opravičena, da tudi rešenje te važne zadeve, od ktere je odvisna sreča in napredek našega naroda, se ne odloži „ad calendas graecas“. Sicer pa nam še ni treba misliti na narodno smrt ali na njega zopetno životarenje, ako le rok križema ne držimo.

— Matica ima jutri dopoldne svoj občni zbor.

— (*V poslednji seji deželnega šolskega sveta*) so bile sledeče obravnave: Vprašanje c. k. naučnega ministerstva: a) ali je mogoče pa tudi želeti, da se administrativni referenti odstranijo iz deželnega šolskega sveta in njih opravilo izroči deželnim šolskim nadzornikom, in b) ali bi ne bilo koristno, da okrajni šolski nadzorniki niso pri šolstvu nič drugzega kakor samo nadzorniki? Stolni prošt gosp. dr. Pogačar je bil poročevalec o teh vprašanjih. Konec temeljite razprave je bil ad a) ta, da je mogoče, da deželni šolski nadzorniki prevzamejo opravilstvo administrativnih referentov, a pri nas le pod tem pogojem, da deželni šolski nadzorniki bivajo v deželi naši. Rečeno je bilo med drugim od zastopnika knezoškofijskega in deželnega odbora, da pri nas je to napaka velika, da dva deželna šolska nadzornika za srednje naše šole bivata v Gradcu, tedaj le malokdaj in za kratek čas moreta nadzorovati naše srednje šole, in da eden izmed nju še slovenskega jezika ne ume. En sam nadzornik je za naše šole zadosti, a ta naj biva v Ljubljani, in se vé da razume oba učna jezika, sicer nikakor ni sposoben za imenitno službo svojo. Dr. Bleiweis je zahteval, naj se to ministerstvu v sporočilu odločno pové. — Kar pa se tiče drugzega vprašanja o samosvojnih okrajnih šolskih nadzornikih so pri nas taki za to službo izvoljeni, da tudi tisti, ki so v učiteljski službi, morajo zadostovati svojemu drugemu poslu, in da po takem pri nas ni treba samosvojnih nadzornikov, ki bi le stroške za šolstvo še bolj podražili. — Ker po odhodu prof. Drizhal-a je na ljublj. viši realni učiteljska služba izpraznjena, je bilo sklenjeno, da se razpiše konkurs za učiteljstvo zemljepisja in zgodovine in slovenskega ali nemškega jezika. — Prošnjo faranov sv. Duha, da se njihovi otroci všolajo spet v loško šolo, je podpiral dr. Bleiweis iz tistega stališča, iz kterega se je izšolanje iz Žabniške šole že krepko zagovarjalo v deželnem zboru leta 1868.; če je treba, naj se vzdržanje žabniške šole podpira nekoliko iz zaklada šolskega, otroci sv. Duha pa iz nje izpustijo, da bode enkrat konec hudi razpartiji. Sklep je bil, da vsled postave šolskega nadzorstva se popraša še okrajni šolski svet za njegovo mnenje, kateri v prvi stopinji razsoja o všolanji iz izšolanji. — Ko so bila vprašanja nekterih okrajnih predstojnikov o šolskih zadevah in nekatere prošnje za oproščenje od šolnine rešene, se je šoli v Weisenfels-u dovolila dosedanja podpora iz šolskega zaklada in remuneracija z učeniku zasilne šole, ter sklenilo, da se pohvali občina v Starem trgu na Notranjskem za razširjenje ondašnje ljudske šole.

— (*Velika maša v stolni cerkvi*) 1. adventno nedeljo, pri kateri je pelo 54 pevcev in pevkinj (med njimi 18 mladih dečkov) je kazala velik napredek cerkvenega petja pod vodstvom Försterjev. S tem, da se iz cerkve odstranjujejo lahkokrillati napevi iz oper in nečimurni napevi za ples, ki so le preveč poslednja leta se vrinili v cerkveno petje, se daje cerkvi spet, kar cerkvi gre. Priča temu je veličastna maša L. Haslerja iz 17. stoletja, ki se je pela res izvrstno. Novejše kompozicije ste bile graduale in ofertorium, v kterem poslednjem (moškem zboru od A. Försterja) je gosp. Medén samospel za tenor pel z živim občutkom, k pobožnosti vnemajočim.

— Včeraj so se posvetovali podporniki nemškega tukajšnjega gledališča, kako do velike noči pri življenji vzdržati nemške predstave. Pomoč je prav lahka ta: napolnite — po izgledu slovenskega občinstva — vseh 27 večerov na mesec gledališče — in pomoč je podvzetnikom gotova! „Warum in die Ferne schweifen? Das Wahre liegt so nahe.“

— (*Pravnika slovenskega*) bogato obdarjeni 13. list je ravnokar prišel na svetlo; drugi pot več o njem.

— (*Zvito goljufico Franco Aichelburgovo*), ki je samega ranjcega radoljškega tehanta Vovka dokazano goljufala in okradla za 32.113 gold. 11 krajc., pa se vkrivičila še več družih sleparij, je deželna sodnija 23. dan t. m. obsodila v težko ječo na 7 let s tem dodatkom, da se vsak mesec enkrat posti in vsako leto dvakrat za en dan zapre v samotno temnico; vrh tega ima povrniti stroške sodne in škodo zapuščini Vovkovi in družim storjeno. Ker je goljufica pobrala tudi denar, ki so ga drugi ranjcemu tehantu izročili, je tem pot odprta civilne pravde do nje, sicer pa tudi imajo pravico povračilo svojega denarja zahtevati iz zapuščine Vovkove, ktera znaša čez 35.000 gold. Babúra ta, vdova ranjcega bar. Aichelburga, bivšega c. kr. okrajnega predstojnika v Trziču, je 46 let stara, iz Gradca domá, je prekanjena kakor kača in jezika nabrušenega kakor meč. Predno gré v ječo, je rekla, se odpové katoliški veri. Konfessionslozerji dobijo po nji res izvrsten dorašček.

— (*O slovesnosti, ktero so Beethovenu na čast*) nedavno osnovali tako imenovani „nemci“ v Ljubljani, nismo dozdej nič omenili, ker godcem nismo hoteli kaliti veselja. Al zdaj, ko nam dopis iz Celja v „Vaterlandu“ odkriva pravi namen one „slovesnosti“ in sicer tako, kakor se je tudi nam zdelo, da je, moramo vendar omeniti, „dass nichts ist so fein gesponnen, es kommt doch einmal auf die Sonnen“. Dopisnik celjski pravi, da so Celjanke in Celjani prišli hudo jezni iz Ljubljane nazaj — in zakaj? Kratka historijca je prav tragikomična ta-le: Lani so nemški liberalci osnovali v Celji neko „ustavno svečanost“. Pripeljalo se je pod vodstvom Dežmanovim mnogo ljubljanskih nemškutarjev k temu „prazniku“, ki pa se jim je, kakor je znano, ves podrl. Dali so si takrat obljubo, da si tako komedijo ponovijo v Ljubljani. In Beethoven jim je moral biti trta, s ktere so izvili drugi „Verfassungsfest“. Veselja polni so romali z nemško zastavo naši ustavoverci v glavno mesto Kranje, — al kako kislih obrazov so se vrnili v Celje nazaj! Od mnogih strani smo slišali hude zabavljičice, da družniki v Ljubljani so ž njimi premalo častno ravnali, — da se mesto kar nič ni brigalo za-nje, kajti niti slavolokov niso videli, niti možnarjev niso čuli, — da narodnjaki so po vse ignorirali to politično komedijo, in vrh vsega tega jih je še dež hudo pral. „Es gab ja keine „Hetz“, ohne welche sich der „verfassungstreue“ Cillier langweilt“ — piše celjski dopisnik v „Vaterl.“ — „Das miserabel gesungene Lied „die Wacht am Rhein“ konnte diese Leute nicht entschädigen für die bittere Enttäuschung der Fahrt zum Laibacher Beethovenfest — id est zum „Verfassungsfest“. — Menda si bodo po teh skušnjah celjski in ljubljanski „nemci“ zdaj zapomnili: „es jinge wohl, aber es jeht niche!“

— (*Čitalnična nedeljska beseda*) se je zopet močno prikupila obilo zbranim udom. V pevskem delu je gospodičina Hermanova, ki je prvokrat stopila na oder, v treh pesmah kazala pevkinjo, ktera vrlo dobro razume umetnost petja; ona, kakor tudi gospodičina Melanija Hohnova in trije gospodje so izvrstno izvršili Mozartov klasični peterospev „così fan tutte“. Naš pevski zbor je v „Kovaški“ toliko pohvalo sprejel, da se je dvorana ploska zibala. — Da so dobro izbrana berila čitalnici jako priljubljena, kazalo se je zopet danes pri berilu slavnega govornika našega dr. Razlaga. Izbral si je iz obširnega predmeta o „krasoslovji“ za ta večer samo dve točki, ktere je občinstvo verno poslušalo, namreč krasoslovje gledé na pesništvo: krasosoto jezika, in krasoslovje na človeško delav-

nost: krasoto domače hiše. Nadjamo se, da bode gosp. doktor zanimivo to temo drugi pot na dalje razlagal. — V glediščini burki „Gradiček“ je gospodičina Velunškova prvokrat stopila na oder; lepi glas in živahno vedenje ste dve neprecenljive lastnosti, s kterima se je gospodičinja odlikovala že v prvem nastopu. Gospoda Kajzel in Trtnik sta nam dva že ljuba stara znanca.

— (Prvi letošnji Sokolski večer) bo prihodnjo saboto, 3. dan decembra v spomin Preširnovega rojstnega dne. Program je jako zanimljiv. Začela se bo zabava ob 8. uri s primernim govorom; potem se bo vrstilo petje četverospევov in zborov z deklamacijami. Vmes bo svirala vojaška godba Huynovega polka. K tej veselici, ktera se bo obhajala v gosp. Tavčarjevi restavraciji, so vabljeni vsi udje narodnih društev.

— (Šesta slovenska predstava) dram. društva bo jutri četrtek 1. decembra v spomin Preširnovega rojstnega dne in na čast občnemu zboru slov. Matice. Igralo se bo: „Poprej mati“, veseloigra iz poljskega (nova) in „Banova surka“, šaljiva igra (nova). Med igrama je petje in sicer: „Kam“? in „Mornar“, pesmi po Preširnovih besedah poje gosp. Medén s spremljevanjem orchestra; deklamacija; potem velik duet „Ločitev“ za sopran in tenor s spremljevanjem orchestra, po Preširnovih pesmih „Zapuščena“ in „Ukazi“, zložil K. Mašek. Pred igro je prolog. Začetek bo ob 7. uri.

— (Živa prošnja.) Stopite z menoj, ki ste milosrčni do svojega bližnjega, v zatuhli hram v predmestji Št. Peter-skem, in pogledite na strgani postelji na obeh očeh popolnoma oslepelo in bolno vdovo s petero otrok okoli nje, izmed kterih najmlajši je 11 mesecev star. Stara mati jim streže, pa s čem jim hoče postreči, ker sama nima nič! Vdove ranjki mož je služil pri železnici, od ktere za zdaj dobiva še 5 gold. na mesec, pa ni gotovo, da jih dobiva še dalje naprej. Najstarejša 12letna hči in 8letni deček hodita v predilnico na delo, da pomagata z ubogim svojim zaslužkom, ki se le na krajcarje šteje, slepo mater, staro mater in pa manjše bratce rediti, stanovanje plačevati itd. Ker dobro vem, da je še mnogo usmiljenih ljudi v naši deželi, obrnem se zaupljivo do njih s živo prošnjo, naj pripomorejo po svoji moči tolikemu uboštvu, ki se z besedo še popisati ne dá. Vsak milodar sprejemem hvaležno, da ga izročim od časa do časa ubogi materi.

Dr. Jan. Bleiweis.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Ako se ozremo na delovanje Poljakov in desnega središča, v kterim so bili Slovenci, Dalmatinci, Tirolci, Primorci in še nekteri drugi v zbornici poslancev, vidimo, da so izvrstno korektno ravnali. Pri adresni debati so večidel vsi zapustili zbornico in „ustavoverci“ so sami sebi pridigovali; to jih je strašno poparilo. Desnega središča poslanci pa so zapustili zbornico tudi takrat, ko je prišla na vrsto potrditev onih poslancev, ki so bili na Pemskem voljeni po direktnih volitvah, le glasovanja o volitvah velicega posestva so se udeležili, da so podpirali predlog Poljakov za vničenje vse te volitve zaradi mnogih napák in zaradi protesta deklarantov. Pri tej priliki je tudi dr. Costa besedo poprijel in pobil ugovore ustavovercev, ki so se sklicevali na enake dogodbe v dalmatinskem in kranjskem zboru.

— Vsi ministri so naznanili cesarju, da hočejo odstopiti. Cesar je sprejel to odpoved, a samo zahteval, naj ostanejo, dokler niso drugi izvoljeni, do začetka državnega zbora.

— V spomin rojstnega dneva dr. Fr. Preširna napravijo na Dunaji bivajoči mladi Slovenci slovesno „besedo“ 2. decembra, ktereje bode sledeči zanimivi program: I. 1. Overtura iz „Viljem Tella“ od Rossini-ja. 2. Pozdrav predsednika Fr. Šuklje-ja. 3. „Na moru“, moški zbor od Davorina Jenka. 4. „Vodnik in Preširen“, slavnostni govor g. Fr. Levca. 5. Koncert za kontrabas, zložil J. Abert, igra g. V. Sládek, na glasoviru spremlja g. Pavlik. 6. „Ja sam Srbin“, moški zbor od Hlaváča. 7. „Slovó od mladostii“, pesem Fr. Preširna, deklamuje g. J. Krsnik. 8. „Zvezdi“, bariton-solo z brenčečim zborom od A. Nedveda. 9. „Jinochův zpěv“, moški zbor posvečen „českemu akad. spolku na Dunaji“, besede R. Vašíčka, napev od Förchtgott-Tovačovskega. 10. „Česke narodne pesmi“, igra na kontrabasu g. V. Sládek, spremlja na glasoviru g. Pavlik. 11. „Cigani“, moški zbor od Vogel-a. II. Zabava: 1. Kadrila po srbskih narodnih pesmih, zložil Davorin Jenko. 2. „Rudolfsklänge“, valcar od Jos. Strauss-a. 3. „Slepi godec“, balada od Proch-a; solo na spevorogu igra kapelnik Czansky. 4. „Spominski listi iz Prage“, humoristični potpourri od Komsák-a. 5. „Emancipirte“, polka-mazurka od Jos. Strauss-a. 6. „Spomini iz Fausta“ od Gounod-a. 7. „Bal masque“, polka française od Seifert-a. 8. Overtura po jugoslovanskih melodijah od Kviatovskega. 9. „Naprej“, davorija od Davorina Jenka. — Vse te točke svira kapela c. k. hrvatskega 53. peš-polka nadvojvode Leopolda pod osobnim vodstvom g. kapelnika Czanskega.

Ogersko. Iz Pešta. Delegaciji ste začele svoje delovanje. Cesar jima je na srce položil veliko važnost njunega delovanja, rekši, da Avstriji pretijo zdaj nove in še huje težave (zarad ruske odpovedi pogodbi pariški). Obé delegaciji ste volile posebne odseke, ki so prevzeli delo, da pretresajo vladne predloge o avstrijsko-ogerskih skupnih državnih stroških za prihodnje leto. Ti skupni stroški so po odbitih colnih dohodkih za leto 1871. stavljeni na 100 milijonov 379.568 gold., od kterih na samo armado na suhem in morji pride 97 milijonov 678.863 gold. Zdaj pa premislimo tisto „ljubeznjivo“ razmero, da mi Cislajtanci plačamo 70, Ogrji pa le 30 odstotkov, in lahko uganemo, kolika imamo le za skupne stroške plačila. Pač žarkovo Beustovo maslo!

Iz francosko-pruskega bojišča še zmiraj nič odločilnega; stepó se večkrat, pa to nič ne odloči. Pariza še niso začeli bombardirati; nekteri mislijo z lakoto ga prisiliti, da se sam vdá.

Iz Ruskega. Rusko vlado zdaj zaradi odpovedi pariške pogodbe na vse strani cukajo za odgovor. Ona jim prijazno odgovarja: „ker se niste upirali, ko so drugi pogodbe trgali, ne smete se upirati moji odpovedi.“

Listnica vredništva. Gosp. J. na D: Prosimo dopisa o slavnosti. — Mnogim gospodom dopisnikom: Toliko se nam je zopet nakopičilo tvarine, da danes ni bilo mogoče. Drugi pot.

Žitna cena

v Kranji 28. novembra 1870.

Vagán pšenice 6 fl. 30. — rži 4 fl. 20. — ječmena 2 fl. 70. — ovsa 2 fl. 10. — soršice 4 fl. 40. — ajde 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — krompirja 1 fl. 60. — fižola 3 fl. 52.

Kursi na Dunaji 29. novembra.

5% metaliki 55 fl. 80 kr. Ažijo srebra 122 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 65 fl. 10 kr. Napoleondori 10 fl. 1 kr.